

İSTANBUL
SULTANAHMET VAKFI
www.sultanahmetvakfi.org

GAZİANTEP
İSLAM AND
TECHNOLOGY
UNIVERSITY

UNIVERSITY OF
CAMBRIDGE

CAMBRIDGE
MUSLİM
COLLEGE
Faith in Scholarship

الراسخون

Darul Makhtutat

Darul Irfan

Uluslararası Ortak Sempozyumlar Serisi - 5

مخطوطات

Hicrî Yedinci Yüzyıl
El Yazmaları
Tıp, Matematik, Fen
Bilimleri
Bilim Tarihi ve Felsefesi

10 - 12 . 09 . 2024

Cambridge Üniversitesi

www.darulmakhtutat.org

conf@darulmakhtutat.org

www.sultanahmetvakfi.org

Sempozyumun Ana Fikri

Arap İslam medeniyetinin her asrı oldukça önemlidir. Sonradan gelen alimler seleflerinin çalışmalarının üzerine koyarak bilimin gelişmesine katkı sağlamışlardır. Her ne kadar her asrın kendine ait özellikleri, bilimsel ürünleri ve öne çıkan bilim adamları olsa da bazı asırların diğerlerinden daha temayüz ettiği göze çarpmaktadır. 4. Asır birçok farklı bilimsel alanda, tercüme çağıının bilimsel üretim çağına dönüşmesinde kurucu rol oynayan bir asır olmuştur. 7. Asır da bilimlerin alimler tarafından sınıflandırılması ve istikrara kavuşturulması açısından gelişim çağı olmuştur. 10. Asır ise, bilimsel bütünlük ve ansiklopedik çalışmalar açısından olgunlaşma çağı haline gelmiştir.

Peki, bu asırlar içerisinde neden hicri 7. Asra (m. 13) daha hususi bir önem atfedilmiştir?

Asırların bize taşımış olduğu bilim mirasına bakan kimse, apaçık bir şekilde görecektir ki özgün bilimsel üretim hicri 7. Asırda zirve noktasına ulaşmıştır. Evet, bu asır hakikaten dikkat çeken çeşitliliği ve büyüleyici özgünlüğüyle zirve diye vasıflanmayı hak etmiştir. Öyle ki, bu asırda bilim tarihinin isimlerini ölümsüzleştirdiği birçok özgün bilim adamı türemiş ve kendileri de çeşitli bilim alanlarında eşsiz bilimsel çalışmalar üretmişlerdir. Bu bilimsel çalışmalar, halihazırda çeşitli bilimlerde istikrar sağlamış terim ve ıstıhlara kaynaklık eden eserleri ve sonrasında bilimsel ekollerin oluşmasını sağlayan çalışmaları kapsamaktadır. Aynı zamanda bu asırda, önceki bilim insanlarının eserlerini inceleyip eleştirmek en uç noktaya kadar uzanmıştır. Öyle büyük bir yazma eser mirası bırakılmıştır ki bu asırda, peşi sıra gelen asırlar bilimsel hareketliliğini bu miras üzerine inşa etmiştir.

Hicri yedinci asır bunca bilimsel üretim ve gelişmelerle doluyken kendisine Arap İslam Biliminin zayıfladığı geri kalmış asır olmakla itham edilmiştir. Ayrıca bilim tarihinde çalışma yapan birçok araştırmacı da Arap İslam Biliminin hicri 4. Asra kadar gelişme kaydettiğini veya en uç sınır olarak 5. Asra kadar ilerlediğini öne sürmüşler ve daha sonrasında hep bir çöküş ve zayıflama içerisinde olduğunu iddia etmişlerdir. Sonrasında bu söylemlerini öyle tekrar etmişlerdir ki adeta bu iddialarını yinelemeleriyle genel geçer bir kaide haline getirmişlerdir.

Burada cevaplanması gereken en önemli sorulardan ikisi şudur: Niçin sempozyum konusunu pozitif bilimler olarak belirledik? Acaba içerisinde bulunduğumuz modern bilimin zirve çağında Arap İslam Bilim Tarihi hakkında düşünmek ve çalışma yapmak için yeterli alanı kaldı mı? Bu iki sorudan daha önemlisi ise “geçmiş birikimiyle gelen pozitif bilimlere hali hazırda katkı yapmak mümkün müdür?” sorusudur.

Bildiği üzere, doğa bilimleri de bilim tarihinin bir parçası olmuştur. Fakat bilimin tarihinden uzak bir şekilde düşünülmesi büyük bir eksiklik oluşturur. Bilimin tarihinden ve hafızasından kopuk bir şekilde gelişmesi nasıl mümkün olur!

Şurası açıktır ki, düşünme tarzı, kitap telif etme metot ve gelenekleri, aklın yaklaşımına göre değişiklik gösteren ve kişisel veya toplumsal perspektif olarak kalmaya devam eden bir durumdur. Bu da her dönem yeniliklerin olabileceğini doğal olarak mümkün kılar. Bilimin kendisi dahi bu soruları reddedip garip karşılar. Çünkü bu sorular bilimin tabiatına aykırıdır. Doğa Bilimlerinden her alan yeni okumalara açık ve yeni bakış açılarıyla istifadeye elverişlidir. Böylelikle denilmiştir ki: Bilim, tarihinin ta kendisidir.

Bu sorulara asıl cevabı ise sempozyum da sunulan tebliğlerle vereceğiz. Böylece bu asrın bilimsel gelişim ve zenginliğini gözler önüne sereceğiz. Arap İslam Biliminin ikinci zirvesi olarak addettiğimiz bu asırda farklı bilimsel alanlarda çağını etkileyen birçok bilim adamı temayüz etmiştir. Bu alanların en önemlilerinden biri de Tıp Bilimi ve Kozmolojidir. Bu bilimler de daha detaylı olarak şu disiplinleri kapsamaktadır: Tıp Bilimi, Eczacılık, Veterinerlik, Temel Bilimler (Matematik, Fizik, Kimya, Astronomi...), Uygulamalı Bilimler (Mekanik, Mühendislikler), Çevre Bilimi, Ekistik. Zikredilen bilimlerin bu seçkin asırda gelişme kaydetmiş olması, Hicri yedinci asırda Arap İslam Medeniyetinin en zirve noktaya ulaştığının apaçık delillerindedir.

Tıp ve tıpla alakalı olan bilimler de zikri geçen bilimler arasında merkezî bir konumda yer alıyordu. Bu asrın Tıp biliminde yetiştirdiği bilim adamları bunun apaçık delillerindedir. Bunlardan bazıları şu kimselerdir: İbn Zühr el-Hafîd (ö. 602), İbn Meymûn (ö. 605), İbn Hubel el-Bağdâdî (ö. 610), Necîbüddin es-Semerkandî (ö. 619), İbnü'l-Lebbûdî (ö. 621), Dahvâr (ö. 628), Abdüllatif el-Bağdâdî (ö. 629), İbnü'r-Rûmiyye (ö. 637), İbnü'l-Baytâr (ö. 646), İbnü'r-Rahbî (ö. 667), İbn Ebû Usaybia (ö. 668), İbnü'l-Kuf (ö. 685), İbnü'n-Nefis (ö. 687).

Bu dönemin bilim insanları sadece tıpla da sınırlı kalmamıştır. Bu asırda Temel Bilimler'de olsun, Uygulamalı Bilimler'de olsun diğer bilim dallarında da birçok büyük bilim adamı sahneye çıkmıştır: İbnü'l-Yâsemîn (ö. 601), Hatîb el-Ümevî (ö. 602), Ebû Ca'fer el-Hâzin (7. Asrın ilk yarısında yaşamıştır.), İbnü'r-Rûmiyye (ö. 637), et-Tûsî (ö. 672), İbnü'l-Bennâ el-Mer-râkûşî (ö. 721), İbnü'l-Havvâm (ö. 736), İbnü'r-Rezzâz el-Cezerî (ö. 603), Ebû'l-Hasan el-Mer-râkûşî (ö. 660), İbnü's-Sââtî (ö. 694).

Genel olarak bu sempozyumda bilimsel ve tarihsel açıdan önemli gayelerin gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Örnek olması açısından bu gayelerin bazılarını şu şekilde sıralamak mümkündür:

- İslam Arap Biliminin önemine, özellikle de doğa bilimleri ile alakalı olan disiplinlerde gerçekleşen gelişmelere vurgu yapmak.
- Hicri 7. Asrın Arap İslam Bilimlerinde zirve dönem olduğunu ve hicri 4. Asırdan az kalır yanının olmadığını gözler önüne sermek.
- Bu asırda bilim adamlarının yaptığı çalışmaları ve doğa bilimlerine ilişkin insanlık tarihine sundukları katkıları keşfetmek.
- Bu asırdaki bilimsel mirasın günümüze ulaşmış ulaşmayanlarıyla ve tahkik çalışmasına tabi tutulup tutulmayanlarıyla birlikte tarihte oluşturduğu şekli gözlemek.
- Bu asırda üretilen bilimsel ürünleri ilmî ve tarihî bağlamda değerlendirmek.
- Sempozyumun gerçekleşeceği mekânın önemine binaen, ev sahipliği yapan İngiltere ve burada bulunan müesseselerin (Oxford Kütüphanesi, Cambridge Kütüphanesi vs.) çalışmalarlarıyla tanışmak bizim için ayrı bir fırsat olacaktır. Bu doğrultuda İngiltere'deki bilimsel kuruluşların hicri 7. asır Tıp ve Doğa Bilimleri ile alakalı bünyelerinde barındırdıkları hazineyi tanıtan araştırmalar sunulacaktır. Ayrıca geçtiğimiz iki asırda İngiliz Oryantalist çalışmalarının bu bilimler ekseninde yapmış oldukları çalışmalara da ışık tutulacaktır.

Sempozyum Geçmişİ

Şu an düzenlemekte olduğumuz sempozyum, İstanbul'da Darul Makhtutat müessesemiz tarafından gerçekleştirilen "Hicri 7. Asır El Yazmaları" ortak sempozyumlarının 5. serisidir. Sempozyum serisi beşincisiyle kalmayıp daha devamı da gelecektir. Bu yüzden bu çalışmaya bizim bakışımız bir sempozyum olarak değildir. Bunu biz bir mesele olarak ele almaktayız.

1- Hicri 7. Asır El Yazmaları: Bibliyografik Çalışmalarla Uygarlık Mirası Araştırmaları. Djelfa Üniversitesi/Cezayir. Kasım 2018.

2- Hicri 7. Asır El Yazmaları: İlimler ve Alimler. Sultanahmet Medresesi-Uludağ Üniversitesi. İstanbul-Bursa/Türkiye. Kasım 2021.

3- Hicri 7. Asır El Yazmaları: Vahiy İlimleri. Endülü's Araştırmaları Enstitüsü. Granada/İspanya. Kasım 2022.

4- Hicri 7. Asır El Yazmaları: Fıkıh ve Fıkıh Usûlü. Zeytune Üniversitesi. Tunus/Tunus. Kasım 2023.

Genel Araştırma Konuları

1- Tıp ve Eczacılık

Genel Tıpla Alakalı Eserler:

Bu türe verilebilecek örnek eserler şunlardır: İbn Hubel el-Bağdâdî'nin (ö. 610) el-Muhtâr fi't-Tıbb adlı eseri, Lisânüddîn İbnü'l-Hatîb'in (ö. 776) 'Amelü (A'mâlû) men tabbe li-men habbe adlı eseri, İbnü'n-Nefs'in (ö. 687) Kitâbü's-Şâmil adlı eseri, İbnü'l-Kuff el-Kerekî'nin (ö. 685) eş-Şâff fi't-Tıbb adlı eseri.

Özel Tıpla Alakalı Eserler:

Bu türe örnek olarak şu eserler gösterilebilir: İbn Meymûn'un (ö. 605) eserleri: Kitâbü'l-Fuşûl fi't-Tıbb, Maqâle fi'r-rebv, Maqâle fi'l-Cimâ, Maqâle fi beyâni'l-a'râz, Maqâle fi'l-bevâsîr. Nefs'in (ö. 687) eserleri: el-Muhtâr mine'l-agziye, Tefâsîru'l-ilel ve esbâbü'l-meraz. İbnü'l-Hatîb'in Muḫni'atü's-sâ'il adlı eseri. Şerefüddîn er-Rahbî'nin (ö. 629) Halku'l-insân ve hey'etü a'zâihi ve menâfi'uhâ adlı eseri. İbnü'l-Kuff'un el-'Umde fi şinâ'ati'l-cerrâh adlı eseri.

Şerhler:

Çok fazladır. Örnek olarak şu eserler verilebilir: İbnü'n-Nefs'in Şerhu Kulliyâti'l-Kânûn ve Şerhu Teşrihi'l-Kânûn adlı eserleri, İbnü'l-Kuff el-Kerekî'nin Şerhu'l-Külliyâtü İbn Sînâ adlı eseri, İbnü'l-Baytâr'ın (ö. 646) Kitâbu Diyâşküridûs adlı eseri ve Şerefüddîn er-Rahbî'nin (ö. 629) İbn Sînâ'nın el-Kanûn adlı eseri üzerine haşiyeleri.

Özet Eserler:

Abdüllatîf el-Bağdâdî'nin (ö. 629) İbn Sencûn'un el-Edviyetü'l-müfrede adlı eserine yazdığı muhtasar ve Dahvâr'ın (ö. 628) İhtîşârü'l-Hâvî adlı eseri ve Hipokrat'ın Taqdimetü'l-ma'rife adlı eserine yazdığı şerh olan Şerhu Taqdimeti'l-ma'rife bu kısma örnek verilebilir.

Tıp Edebiyatı:

İbn Ebû Usaybia'nın (ö. 668) 'Uyûnü'l-enbâ' fi tabakâti'l-eṭṭibbâ, Hikâyetü'l-eṭṭibbâ, İşâbâtü'l-müneccimîn ve et-Tecârib ve'l-fevâ'id adlı eserleri ve Abdüllatîf el-Bağdâdî'nin el-Kifâye ve'l-i'tibar fi'l-umûri'l-müşâhedeti ve'l-havâdisi'l-muâyeneṭi bi ardi Mısır, Kitâbü'n-nasihateyn li'l-eṭṭibbâ ve'l-hükemâ' ve Makâle fi Ḥaddi't-tıbb adlı eserleri bu kısma örnek olarak verilebilir.

Sağlığı Korumakla Alakalı Eserler:

Abdüllatif el-Bağdâdî'nin makaleleri, Câlînûs'un sağlığın korunmasıyla alakalı olan Menâfi'u'l-a'zâ adlı eserine yazdığı muhtasar, Reşîdüddîn Ebû Huleyka'nın (ö. 646) sağlığın korunması hakkında yazdığı makale, İbnü'l-Kuff el-Kerekî'nin Câmî u'l-ğaraş fi hıfzî's-şihha ve def'i'l-maraz adlı kitabı, Lisânüddîn İbnü'l-Hatîb'in el-Vüşûl li-hıfzî's-şihha fi'l-fuşûl adlı eseri ve İbn Meymûn'un Makâle fi tedbîri's-şihha adlı eseri örnek gösterilebilir.

Göz Hastalıklarıyla Alakalı Eserler:

Haleb'te Halîfe b. Ebî'l-Mehâsin el-Halebî'nin (652-654 yılları arasında hayattaydı.) el-Kâfi adlı eseri, Dimeşk'te İbnü'n-Nefsî'nin (ö. 687) el-Mühezzebe fi'l-kuhl adlı eseri, Hama'da İbn Ebî'r-Recâcî'nin (696 yılında hayattaydı) Nûru'l-Uyûn adlı eseri, Kahire'de el-Kaysî'nin (ö. 657) Netîcetü'l-Fıkr fi ilâcı emrâzi'l-başar adlı eseri ve İsbîliye'de el-Harîrî'nin (ö. 646) Nihâyetü'l-efkâr ve Nühzetü'l-ebşâr adlı eserleri ortaya çıkmıştır.

Eczacılıkla Alakalı Eserler:

İbn Hubel el-Bağdâdî'nin el-Akrabâzîn 'alâ tertîbi'l-ilel adlı eseri, İbnü'l-Baytâr'ın el-Câmî ve el-Muğnî adlı eserleri, Reşîdüddîn Ebû Huleyka'nın el-Muhtâr fi elfi alkâr adlı eseri, İbn Meymûn'un Şerhu esmâ'i'l-ukkâr adlı eseri, Reşîdüddîn es-Sûrî'nin (ö. 639) el-Edviyetü'l-müfrede adlı eseri ve İbnü'r-Rûmiyye'nin (ö. 637) Makâle fi terkîbi'l-edviye ve er-Rihletü'n-nebâtiyye adlı eserleri bu kısma örnek verilebilir.

Reddiyeler ve Eleştiriler:

Abdüllatif el-Bağdâdî'nin İbnü'l-Hatîb'in İbn Sînâ'nın el-Kânûn külliyyatının bazısına yaptığı şerhe reddiyesi, İbnü'r-Rıdvân el-Mısırî'nin Câlînûs ve Aristoteles arasındaki ihtilaflara dair yazdığı eserine reddiyesi ve Hallu şey'in min şükûku'r-Râzi alâ kütübi Câlînûs adlı eserleri, Dahvâr'ın Şükûkûn tıbbiyye ve raddü ecvibetühâ ve Makâle yerdu bihâ 'alâ Risâleti İbnî'l-Haccâc Yûsuf el-İsrâîlî fi tertîbi'l-ağziyeti'l-laţife ve keyfiyyeti tenâvülîh lehû adlı eserleri ve İbnü's-Sûrî'nin er-Red 'alâ Kitâbi'l-Bulğârî fi'l-edviyeti'l-müfrede adlı eseri bu kısma örnektir.

Tıbb-ı Nebevî:

Abdüllatif el-Bağdâdî'nin Kitâbü'l-Erba'în et-Tıbbiyye el-Müstahrece min Süneni İbn Mâce adlı eseri, Ziyâüddîn el-Makdisî'nin (ö. 643) Kitâbü't-Tıbbî'n-nebevî (ya da Kitâbü't-Tıbb ve'r-rukayyât vel-Emrâz ve'l-keffârât mve'l-emrâz ve'l-keffârât mine'l-hadîsi'n-nebevî) adlı eseri, Şemsüddîn el-Ba'î'nin (ö. 709) Şahîhu't-Tıbbî'n-nebevî adlı eseri, et-Tîfâşî'nin (ö. 651) eş-Şifâ fi't-tıbbî'l-müsned 'ani's-seyyidi'l-Muştafâ adlı eseri, İbnü'l-âlîme'nin (ö. 652) Şerhu erba'îne hadîşen fi't-tıbbî'n-nebevî adlı eseri, İbn Tarhân'ın Ahkâmü'n-nebeviyye fi's-sınâati't-tıbbiyye adlı eseri, Bedrüddîn İbn Cemâa'nın (ö. 733) Tezkire fi't-tıbbî'n-nebevî adlı eseri, Cemâlüddîn İbn Ebî'l-Ferec ed-Dimaşkî'nin et-Tıbbî'n-nebevî adlı eseri ve Abdilhâdî el-Makdisî'nin (ö. 744) et-Tıbbî'n-nebevî adlı eseri bu kısma örnektir.

2- Temel ve Uygulamalı Bilimler

Matematik: Muhammed b. Muhammed (es-Secâvendî) Sirâcüddîn (ö. 600), Ahmed b. Mes'ûd (el-Hazrecî) el-Kurtubî (ö. 600), Alî b. Muhammed (İbn Ferhûn) (ö. 600), Abdullâh b. Muhammed (İbnü'l-Yâsemîn) (ö. 601), Ca'fer b. Muhammed el-İrbilî (ö. 603), Abdullâh b. el-Hüseyn (el-Ukberî) el-Bağdâdî, Ebû'l-Bekâ (ö. 616), Muhammed b. Alî (b. Hâlid) Cemâled-dîn (ö. 629), Ahmed b. Sâbit el-Hemmâmî (ö. 631), Muhammed b. Abdullâh (İbnü's-Saffâr) el-Ensârî el-Evsî el-Kurtubî (ö. 639), Muhammed b. Muhammed (el-Mühezzebe el-Halebî) et-Taberî (ö. 655), Muhammed (b. Rıdvân) en-Nemîrî el-Vâdîşî (ö. 657), Abdülgaffâr b.

Abdülkerîm (el-Kazvînî) Necmüddîn (ö. 665), Muhammed b. Eşref el-Hüseynî (es-Semerkindî) Şemsüddîn (ö. 690), Muhammed b. Sâlim (İbn Vâsıl) et-Temîmî el-Hamevî (ö. 697), Abdülmeccîd b. Abdullâh (es-Sâmûlî) es-Sa'dî (ö. 700), Muhammed b. İbrâhîm (İbnü'r-Rakkâm) el-Evsî el-Mürsî (ö. 715), Ahmed b. Muhammed

(İbnü'l-Bennâ) el-Ezdî el-Adedî (ö. 721), Abdülazîz b. Alî (el-Hevârî) (ö. 745), Yahyâ b. Ahmed el-Kâşî ya da el-Kâşânî (ö. 745), Muhammed b. İbrâhîm (İbn Sâid es-Sincârî) İbnü'l-Ekfânî (ö. 749), Abdurrahmân b. Yûsuf (el-Esfûnî) (ö. 750) gibi bilim adamlarının çalışmalarını incelemek.

Fizik ve Kimya: Ahmed b. Yûsuf (et-Tîfâşî) (ö. 651), el-Mufaddal b. Ömer (Esîrüddîn el-Ebherî) es-Semerkandî (ö. 663), Sa'd b. Mansûr (İbn Kemmûne) İzzüddevlâ (ö. 683), Alî b. Muhammed b. Aydemir (el-Cildekî) (ö. 742), Ubeydullâh b. Mes'ûd (Sadrüşşerîfa Asgar) ibn es-Sadru'l-Ekber el-Buhârî el- Hanefî (ö. 747) gibi bilim adamlarının çalışmalarını incelemek.

Astronomi: Hasen b. Alî b. Halef (el-Hatîbü'l-Ümevî) (ö. 602), Muzaffer b. Muhammed (et-Tûsî) (ö. 606), Mahmûd b. Muhammed (el-Çağmînî) el-Hârizmî (ö. 618), Yâkub (bin Suklâb) el-Makdisî el- Meşrikî el-Melekî (ö. 625), Muhammed b. Eyyûb et-Taberî (ö. 632), (Kayser Te'âsîf) İbn Ebi'l-Kâsım (ö. 649), Hasen b. Alî (el-Merrâküşî) Şerefüddîn, Ebû Alî (ö. 660), İbrâhîm b. Alî (el-Asbahî) ibn el-Müberzî' (ö. 667), Muhammed b. Muhammed (en-Nasîr et-Tûsî) (ö. 672), Alî b. Ömer b. Alî el-Kâtibî (el-Kazvînî), Debîrân (ö. 675), Alî b. Mahmûd b. Hasen (el-Yeşkürî) (ö. 680), Ömer b. Yûsuf b. Ömer (el-Eşref er-Resûlî) (ö. 696), Ahmed b. Ömer (es-Sûfî) Cemâleddin (ö. 718), Muhammed b. Ahmed (İbn Sem'ûn) Nasîrüddîn (ö. 737), Muhammed b. Abdilcebbâr el-Ermentî (ibn ed-Düveyk) (ö. 740), Muhammed b. Ahmed (el-Mizzî) Şemsüddîn (ö. 750) gibi bilim adamlarının çalışmalarını incelemek.

Mekanik Bilimi: Abdülazîz b. İsmâîl, Ebû Bekr (İbnü'r-Rezzâz) el-Cezerî (ö. 602), Alî b. Ebî Bekr (el-Herevî) (ö. 616), Hüseyin b. Alî Nasîrüddîn (ö. 665), Muhammed b. Alî (İbnü'l-Hâc) (ö. 714), Mûsâ b. Muhammed el-Yûsufî (ö. 758) gibi bilim adamlarının çalışmalarını incelemek.

Şehir ve Medeniyetler Tarihi: Ca'fer b. Muhammed (el-Kattâ'), Abdüllatîf b. Yûsuf b. Muhammed b. Alî el-Bağdâdî, Muvaffakuddîn (ö. 629), Muhammed b. Alî (İbnü'ş-Şübbât et-Tevzerî) (ö. 681), Muhammed b. İbrâhîm el-Lahmî (İbnü'r-Râmî) (ö. 734) gibi bilim adamlarının çalışmalarını incelemek.

Genel Araştırma Konuları

Bibliyografik İncelemeler:

Hicri 7. Yüzyıldaki belirli bir ilim dalına ait el yazması eserlerin dünya yazma eser kütüphanelerindeki dağılımının incelenmesi.

Kodikolojik İncelemeler:

Hicri 7. yüzyıldaki belirli bir ilim dalına ait el yazmalarının kapak ve metin dışı unsurlar bakımından incelenmesi.

Eleştirel İncelemeler:

Hicri 7. yüzyıldaki belirli bir ilim dalına dair eserler üzerine yapılan eleştirel yayınların incelenmesi ve farklı yönlerden değerlendirilmesi.

İlmi İncelemeler:

Hicri 7. Yüzyıldaki belirli bir ilim dalının, el yazmasının veya bilim adamının incelenmesi ve henüz tahkik edilmeyen el yazmalarına odaklanması.

Coğrafi İncelemeler:

Hicri 7. Yüzyıldaki belirli bir ilim dalına ait eserlerin belirli bir ülkedeki ya da kütüphanedeki nüshalarının yukarıda bahsedilen biçimlerden herhangi biriyle incelenmesi.

Mukayeseli İncelemeler:

Doğa bilimlerine ilişkin hicri 7. Yüzyıldaki bilimsel ürünlerin geçmiş asırlarda olanlarla mukayesesi ve böylece hicri 7. Yüzyılda yaşanan gelişmelerin ortaya koyulması.

Yaygın Etki İncelemeleri:

Hicri 7. Yüzyılda doğa bilimleriyle alakalı çalışma yapmış bilim adamlarının sonraki asırlara ne gibi bir etkisinin olduğunu incelemeyi kapsar. Bu tür bir inceleme, genel olarak bahsi geçen bilim dallarında gerçekleşen gelişmeleri araştırarak veya herhangi bir konuyu, bilim adamını ve bir eseri seçerek gerçekleştirilebilir.

Ek Faaliyetler

Misafirleri karşılama merasimi

(09/09/2024)

Hicri 7. Yüzyıl Doğa Bilimleri Yazma Eserler Sergisi

(09-13/09/2024)

5. Darul Makhtutat Yönetim Kurulu Üyeleri Toplantısı

(11/09/2024)

Bilimsel Gezi (Britanya Müzesi)

(13/09/2024)

Bilimsel Metinlerin Tenkitli Neşirleri Eğitim Kursu

(14-18/09/2024)

Önemli Tarihler

Sempozyum İlk İlanı 01/02/2024

Sempozyum İkinci İlanı 20/02/2024

Özetlerin Son Gönderim Tarihi 15/03/2024

Kabul Edilen Özetlerin İlanı 15/03/2024

Tam Metinlerin Son Gönderim Tarihi 10/07/2024

Kabul Edilen veya Düzeltme Verilen Metinlerin İlanı 15/07/2024

Metinlerin Son Şeklinin Gönderim Tarihi 01/08/2024

Sempozyum Programının İlanı 01/09/2024

Sempozyum Gerçekleşme Tarihi 10-12/09/2024

Sempozyum Dilleri

Arapça Türkçe İngilizce

Not:

Sempozyuma katılım ücretsizdir.

Seyahat masrafları katılımcılara aittir.

Sempozyum düzenleme kurulu program süresince konaklama masraflarını üstlenecektir.

Konferans programındaki broşürü indirin, lütfen kodu tarayın:

Detaylı bilgi için conf@darulmakhtutat.org mail adresiyle iletişime geçebilirsiniz.

Sempozyumu Düzenleyenler

İstanbul Sultanahmet Vakfı Darul Makhtutat Müessesesi

Cambridge Üniversitesi

Kuveyt er-Râsîhûne fi'l-İlm Cemiyeti

Denetleme Kurulu

İsmail Hakkı Tavman (İstanbul Sultanahmet Vakfı Başkanı)

Dr. Yasir Kureyşî (Cambridge Üniversitesi Öğretim Üyesi)

Prof. Dr. Yasir Acil en-Neşmi (Kuveyt er-Râsîhûne fi'l-İlm Cemiyeti Yönetim Kurulu Başkanı)

Sempozyum Başkanı

Prof. Dr. Mahmoud Masri (Darul Makhtutat Genel Müdürü)

Sempozyum Raportörü

Prof. Dr. Faysal el-Hafyan (Darul Makhtutat İcra Müdürü)

Sempozyum Koordinatörü

Ahmet Masri (Darul Makhtutat Genel Müdür Yardımcısı)

Düzenleme Kurulu

Enes Harun (Darul Makhtutat Araştırmacı)

Behçet Muhammed el-Mustafa (Darul Makhtutat Araştırmacı)

Talal el-Azm (Cambridge İslam Enstitüsü Üyesi)

Abdu'l-Mun'im Meş'al (Kuveyt er-Râsîhûne fi'l-İlm Cemiyeti Üyesi)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. İhsan Fazlıoğlu (Medeniyet Üniversitesi-Türkiye)

Prof. Dr. Ahmet Şevki Binbin (el-Hizâne el-Melikiyye el-Haseniyye-Fas)

Prof. Dr. Ahmet Fuat Paşa (Kahire Üniversitesi-Mısır)

Prof. Dr. Tuncay Zorlu (İstanbul Teknik Üniversitesi-Türkiye)

Prof. Dr. Celalettin Hancı (Gaziantep Üniversitesi-Türkiye)

Prof. Dr. Recep Şentürk (Hamad Bin Khalifa Üniversitesi-Doha)

Prof. Dr. Abdullah Ğuneym (Kuveyt Araştırma ve İnceleme Merkezi-Kuveyt)

Prof. Dr. Abdülmecid Nasir (Bilim ve Teknoloji Üniversitesi-Ürdün)

Prof. Dr. Abdünnasır Ka'dan (Weber State Üniversitesi-Amerika)

Prof. Dr. Atilla Bir (Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi-Türkiye)

Prof. Dr. Afifi el-Akiti (Oxford Üniversitesi-İngiltere)

Prof. Dr. Faysal Hafyan (Daru'l-Mahtutat-Türkiye)

Prof. Dr. Mahmoud Masri (Daru'l-Mahtutat-Türkiye)

Prof. Dr. Mahmoud Faysal er-Rıfai (Halep Üniversitesi-Amerika)

Prof. Dr. Muhammed Abtevi (Fas Üniversitesi-Fas)

Prof. Dr. Mustafa Helvacı (İstanbul Teknik Üniversitesi-Türkiye)

Prof. Dr. Mustafa Mevalidi (Halep Üniversitesi-Suriye)

Prof. Dr. Mustafa Kaçar (Fatih Sultan Mehmed Vakıf Üniversitesi-Türkiye)

Prof. Dr. Meha Şiâ'r (Halep Üniversitesi-Suriye)

Prof. Dr. Nebil Fuli (Daru'l-Mahtutat-Türkiye)

Prof. Dr. Nebile Abdülmünim Davud (Arapça İlim Mirasını İhya Etme Merkezi-
Bağdat Üniversitesi-Irak)

Dr. Hasan Umut (Boğaziçi Üniversitesi-Türkiye)

Dr. Julio Samsó (Barselona Üniversitesi-İspanya)

Dr. Said Sabbağ (Fatih Sultan Mehmed Vakıf Üniversitesi-Türkiye)

Dr. Talal el-Azm (Cambridge İslam Enstitüsü-İngiltere)

Dr. Ömer Kuraşı (Cambridge İslam Enstitüsü-İngiltere)

Dr. Lütfullah el-Kari (İslam Toplularında İlim ve Teknoloji Heyeti-Suudi
Arabistan)

المجلد الثاني من كتاب الدرر الفريد

الجزء الثاني من كتاب

الدرر الفريد ونبذ الأضداد

الجزء الثاني من كتاب
الدرر الفريد ونبذ الأضداد
الجزء الثاني من كتاب
الدرر الفريد ونبذ الأضداد

كتاب محمد بن عبد الرحمن بن عبد الله

www.darulmakhtutat.org

www.sultanahmetvakfi.org